

Demensförbundet
medlem i
Alzheimer Europe

DEMENS- FORUM

Bildat 1984

NR 3 1997

Någon måste säga ifrån – Demensförbundet gör det

Ordförandeskifte i Demensförbundet

□ *Stina-Clara Hjulström har just fått klubban av Eivor Näslund.*

Efter 12 framgångsrika år som ordförande överlämnar Eivor Näslund ordförandeklubban till Stina-Clara Hjulström.

Stina-Clara är i grunden distriktsköterska och har mångårig erfarenhet av äldre vård. Hon startade 1982 Klockargården i Löt på Öland, den första dagverksamheten för demenssjuka i en landsbygdskommun.

Denna dagverksamhet blev ett föredöme för övriga Sverige och väckte också internationell uppmärksamhet.

Under 4 1/2 år var Stina-Clara chef för Tibble-hemmet i Täby norr om Stockholm. Under Stina-Claras ledning utvecklades sjukhemmet till en mönsteranläggning som blev känd för god rehabilitering och bra vård. Stina-Clara är också en

Innehåll

Ordföranden har ordet	2
Nya ordföranden har ordet	3
Nya Anhörigboken	3
Demensfonden delar ut	4-5
Från Förbundsmötet	6-7
Nyvalda Förbundsstyrelsen Så ser dom ut	8-9
Från våra föreningar	10-11
Nytt läkemedel, en tablett om dagen mot Alzheimer	13
Lättare ge rätt medicin?	13
Bystugans dagverksamhet	14
Nyheter och tips	15
Förbundsnytt	16

Stöd Demensfonden! Postgiro 90 08 58 - 2

Forskning om demenssjukdomarna behöver mera resurser

Redaktion: Drakenbergsgatan 13 nb, 117 41 STOCKHOLM Tel 08-658 52 22 Fax 08-658 60 68

Prenumeration: 125 kr/år för 4 nummer. Insättes på postgiro 25 92 53 - 3

Ansvarig utgivare: Eivor Näslund Tryckproduktion: Lätta Trycket AB, Stockholm

ORDFÖRANDEN HAR ORDET

Under nära 12 år har jag haft glädjen att vara ordförande i Riksförbundet för dementas rättigheter – Demensförbundet. Under denna tid har förbundets lokala föreningar och kontaktpersoner vuxit från 3 till 100 runt om i landet.

Våra lokala föreningar är kärnan i organisationen vars uppgift är att tillvarata de demenshandikappades och deras anhörigas rättigheter, arbeta lokalt och centralt för en bättre vård och omsorg, samt att föra ut information om demenssjukdomarna och demenshandikapp.

Stadsbidraget för lågt

År 1989 fick vi det första årliga statsbidraget från de medel som anvisats till stöd åt handikapporganisationernas administrativa verksamhet, d v s kostnaderna för lokalhyra, löner, telefon, porto och övriga kontorskostnader. Detta statsbidrag täcker dock inte de kostnader som vi har för vårt lilla kansli. Någon höjning har inte skett sedan 1992 p g a den ekonomiska krisen. Fördelningen av bidragen till handikapporganisationerna är mycket ojämlig och orättvis, eftersom den inte utgår efter omfattningen av förbundets verksamhet utan efter en regel att de som uppburit bidrag tidigare får större anslag än de som tillkommit senare. Detta beror på att organisationerna som fått bidrag

har kunnat bevaka sina intressen genom den av organisationerna tillsatta arbetsgrupp som fram till 1994 fick ge förslag till fördelning av de årliga bidragen.

Stöd från Allmänna arvsfonden och Socialstyrelsen

Däremot har vi till våra olika projekt kunnat få bidrag från allmänna arvsfonden och medel som Socialstyrelsen disponerat för utveckling av äldreomsorgen i samband med Ädelreformens genomförande. Med dessa projekt har vi försökt kartlägga förhållandena i kommunerna som har ansvaret för omsorgen och vården av demenshandikappade. Vid en lång rad seminarier med deltagare från kommunerna har vi startat en dialog som gäller bättre fördelning av tillgängliga resurser för att våra demenssjuka och deras anhöriga skall få bättre stöd, vilket också innebär högre kvalitet i vården och samtidigt mera ekonomiskt lönsamt för kommunerna.

Skrifter värda att läsa

Vi har gett ut en rad rapporter om detta, år 1997 kom "Leva i trygghet" med ett konkret handlingsprogram. Det är detta program som vi nu skall föra ut till alla kommuner. En annan skrift som vi bör ge stor spridning är vår nya "Anhörigboken". I höst kommer också en liten skrift om hur anhöriga ser på sin situation, som vi kallat "När glädjen vänds i nöd".

Som förbundets ordförande har jag haft till uppgift att företräda oss utåt gentemot regeringen och

riksdagen, socialstyrelsen och andra myndigheter samt massmedia. Det har inte varit lätt alla gånger att på ett så kraftfullt sätt som möjligt hävda våra intressen och en del har ansett mig vara militant. Man måste säga i från och man får ingenting gratis och för sina blå ögons skull.

Klubban lämnas över

Det känns bra för mig att *Stina-Clara Hjulström* nu tar över arbetet som förbundsordförande. Hon har varit en av pionjärerna i arbetet för en bättre rehabiliterande demensvård. Hon startade på 1980-talet Klockargården på Öland, som blev en förebild för en dagvård för demenshandikappade där man sökte ta vara på det friska som finns kvar hos dementa genom att ge stöd och stimulans med aktivering. Jag tror att inte någon vet bättre än Stina-Clara hur det ser ut med vården i kommuner och landsting. Det är därför med stor glädje och tillfredsställelse jag nu lämnar över stafettpinnen i Stina-Claras händer och hoppas att hon ska få lika stort stöd av våra medlemmar som jag har haft under de gångna åren.

Stina-Clara Hjulström

Tack för det stora förtroendet som Ni givit mig genom att väja mig till ordförande i Demensförbundet. Jag känner att det är en stor och viktig uppgift som jag vill göra mitt bästa för att uppfylla.

Kirkegaard säger: "Att våga är att förlora fotfästet en liten stund. Att inte våga är att förlora sig själv." Att jag vågar beror på att jag vet att det finns så många engagerade medlemmar i demensföreningarna i landet, som gör ett så viktigt arbete. Jag hoppas kunna vara till stöd och hjälp för Er alla.

Stina-Clara Hjulström

Nya ordföranden har ordet

□ Eivor Verlömnar ordförande till Stina-Clara Hjulström.

Den nya Anhörigboken

Våren 1987 gav Demensförbundet ut en liten skrift - en anhörigbroschyr. Den innehöll beskrivningar av de olika demenssjukdomarna, hur de leder till olika handikapp, vad anhöriga kan göra och vad de kan kräva. Så småningom omarbetades anhörigbroschyren till en Anhörigbok (1992) som trycktes i en ny upplaga inför demensåret 1994.

Nu har en fullständig omarbetning gjorts av Anhörigboken. Demenssjukdomarna har fått en utförlig beskrivning och stort utrymme har ägnats åt avsnittet om läkemedel. Vi har försökt beskriva den demenssjuka och handikappade människans situation och behov. Vi har tagit fram en ny modell för en tidig uppsökande verksamhet, en utveckling av dagvården som skall

vara basen i demensvården och kontaktpersoner i hemtjänsten allt i samverkan med hälso- och sjukvården och med demensföreningen på orten.

Vikten av en tidig diagnos understryks särskilt med tanke på de nya läkemedel mot demens som nu finns, men också angelägenheten av att den demensdrabbade familjen skall få stöd så fort som möjligt. Ett nytt avsnitt handlar om tekniska hjälpmedel i hemmet som kan underlätta för den som vårdar. Avsnittet om gällande lagar har utvidgats. De praktiska råden har kompletterats med nya erfarenhe-

ter om bemötande av demenshandikappade.

Anhörigboken är först och främst till för de anhöriga.

Vi tror också att den vårdande personalen liksom alla beslutsfattare, politiker och tjänstemän, har stor nytta av att läsa anhörigboken. Den kostar liksom de flesta av våra andra skrifter endast 60 kronor + porto.

Den kan beställas från någon lokal förening eller Demensförbundet via telefon, brev, fax eller e-post.

Demensfonden delar ut

50 ansökningar hade inkommit. Sammanlagt begärdes bidrag för ca 3 miljoner kr. Demensförbundets styrelse hade beslutat om en bidragsram uppgående till 350 000 kr.

Demensförbundets arbetsutskott beslöt den 17 april 1997 att fördela bidragen ur Demensfonden till:

Agneta Berg,

Vårdhögskolan i Kristianstad, för forskning kring temat "Systematisk klinisk grupphandledning och handledd individualiserad omvårdnadsplanering inom psykiatrisk vård- effekter på vårdarnas upplevelser av sig själva, patienterna och om vården."

Margareta Grafström och Britt Almqvist,

Äldrecentrum, Stockholm, för forskning kring anhörigas upplevelse av påfrestning och behov av stöd i samband med en nära demenssjuk anförvants sista levnadstid och död".

Inga-Lill Ramström,

Göteborgs Universitet, Institutionen för klinisk neurovetenskap, för forskning om behandling av tidigt debuterande Alzheimers sjukdom med gangliosid GM 1 och specifikt träningsprogram.

Kirsti Skovdahl,

Centrum för omvårdnadsvetenskap, Örebro, för ett projekt att med hjälp av videofilmer och analys av dessa studera bemötandets betydelse mellan vårdare och demenssjuka som upplevs aggressiva och störande.

Carina Holmberg-Olofsson, Gunilla Hyckenberg-Johansson, Heléne Tynnhammar,

Mönsterås, för att utveckla spel för yngre demenshandikappade.

Karin Josefsson,

Centrum för omvårdnadsvetenskap, Örebro, för en studie kring ämnet "Personalens idealavdelning för personer med demens på institution."

Margita Sultán,

Diakonistiftelsen Samariterhemmet, Uppsala, för att kunna initiera ett projekt med dagvård för demenshandikappade och kontaktpersoner i hemmet.

Lena Kilander,

Geriatriska Institutionen, Uppsala Universitet, för forskning kring temat "Är högt blodtryck en riskfaktor för åldersglömska?"

Maria Olafsdóttir och Bertha Ragnarsdóttir,

Linköping, för projektet "Vad händer efter demensutredningen?"

Yvonne Westerberg,

Rehabitenheten, Norrmalms Stadsdelsförvaltning Stockholm till ergonomiskt utformade möbler och redskap för projektet "Minnenas Trädgård".

Inge Dahlenborg,

Svenljunga, för utveckling av anhörigstöd.

Göran Holst,

Medicinska Fakulteten, Universitetet i Lund, för del av forskningsprojekt som bl a avser intervjuer med personer som utreds med misstanke om demenssjukdom.

Birgitta Lindvall och Ninna Heian,

Demensföreningen i Skövde/Tibro, för utarbetande av en arbetsmodell för alu-arbetare för stöd till demenssjuka och deras anhöriga.

Liisa Palo-Bengtsson,

Centrum för Vårdvetenskap Syd, Huddinge Sjukhus, för forskningsprogrammet "Dans och rörelse till musik i demensvård".

Helle Wijk,

Sahlgrenska Universitetssjukhuset, Geriatriska kliniken, Göteborg, för del av studie rörande färgens funktion som kod och ledtråd i äldres vårdmiljö.

Britta Schröder,
Biståndsenheten, Örgryte kommun-
del, Göteborg, för utveckling av
anhörigstöd.

Annika Wikholm,
Centrum för Vårdvetenskap Syd,
Huddinge Sjukhus, för del av studien
”Betydelsen av att utföra självvalda
aktiviteter hos personer med demens-
sjukdom.”

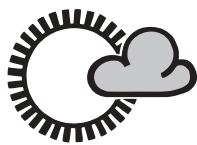
Ragnar Åstrand,
Geriatrisksektionen, Centralsjukhuset
i Karlstad, för utveckling av skriftlig
information till anhöriga i samband
med utredning och behandling av be-
gynnande demens och demenslik-
nande tillstånd.

Perstorps Demensförening
för informations- och utvecklingsar-
bete.

Demensföreningen i Växjö
för utveckling av anhörigstöd.

Nyköpings Demensförening
för utveckling av anhörigstöd.

**Stöd
Demensfonden
Pg 90 08 58-2**

MUSIK OCH DEMENS

*Hans Ragneskog fick förra året bidrag från Demensfonden
för sin avhandling.*

Musik kan underlätta vård- situationen för människor med demenssjukdom.

Människans förmåga att uppfatta musik utvecklas redan i fosterstadiet. Sannolikt är det så att funktioner som utvecklas tidigt, bibehålls längre hos den åldrade människan. Musik har använts i det praktiska vårdarbetet i samband med många olika sjukdomstillstånd t ex schizofreni och depression.

I samband med mitt avhandlingsarbete har jag vid en sjukhemsavdelning med patienter med demenssjukdom spelat middagsmusik under en 11-veckorsperiod. Studierna var godkända av respektive anhörig och etisk kommitté. Jag spelade tre olika typer av musik: rogivande, musik från 20 och 30-talet (typ Kväsarvalsen) samt popmusik från slutet av 1980-talet, dessutom fanns en kontrollperiod. Under studien vägdes patienternas mat och patienternas beteende skattades med en skattningsskala (GBS-skalan). De perioder då jag spelade musik, serverade personalen mer mat till patienterna och patienterna åt mer i förhållande till kontrollperioden. Agitationssymtom som ängslighet, aggressivitet, rastlöshet och irritabilitet minskade markant under musikperioderna, särskilt då jag spelade rogivande musik. Resultatet tyder på att såväl patienterna som vårdpersonalen påverkades av musikinslaget.

Fem av patienterna på vårdavdelningen (alla med svåra agitationssymtom) specialgranskades med video. Dessa patienterna åt i ett lugnare tempo under musikperioderna. Videoanalysen visade att två av patienterna blev markant lugnare under middagsmusiken, särskilt när vi spelade rogivande musik. För två andra patienter var skillnaderna marginella.

I en annan del av mitt avhandlingsarbete spelade jag två typer av individuellt anpassad musik samt klassisk musik för fyra människor boende på sjukhem/gruppboende. Alla hade svår demenssjukdom och agitationssymtom. Musikinslaget gjordes den tid på dagen då respektive patient var som mest agiterad. Situationerna videofilmades och analyserades minut för minut. Alla fyra reagerade på något sätt på musiken. En blev markant lugnare på båda favoritmusikerna och en blev markant lugnare på den ena favoritmusiken. För de två andra patienterna var effekten marginell. Resultatet tyder på att individuellt anpassad musik kan vara lugnande för vissa agiterade patienter. På patientens nedsatta kommunikationsförmåga kan det vara svårt att finna den rätta favoritmusiken.

Man kan tänka sig flera typer av musikinslag på vårdenheter för äldre människor. Dels musik som ett underhållningstillfälle, t ex att en trubadur kommer till avdelningen och sjunger för patienterna. Musikterapi med särskilt utbildade musikterapeuter är en annan form som dock är mycket ovanlig i Sverige. Min forskning, som också stöds av annan forskning, visar att många människor med svår demenssjukdom trots svåra handikapp med att förstå och uttrycka sig, kan uppfatta musik. Musik kan vara ett alternativ eller komplement i det praktiska dagliga vårdarbetet, för att lugna ner ängsliga människor med agitationssymtom.

□ *Hans Ragneskog lärare vid Vårdhögskolan i Göteborg och doktorand vid institutionen för klinisk neurovetenskap, Göteborgs universitet.*

FÖRBUNDSMÖTET

Förbundsmötet i Stockholm 22-23 augusti samlade 100 deltagare. Mötet var förlagt till Hotell Zinkensdamm och Drakenbergs-salen, bägge lokalerna i närheten av förbundskansliet på Drakenbergsgatan.

Hela 45 föreningar var representerade. Utöver ombuden hade flera av föreningarna skickat deltagare på egen bekostnad. Diskussionen var som vanligt livlig. Stina-Clara Hjulström utsågs enhälligt till ny förbundsordförande efter Eivor Näslund, som avsåg sig omval. Den nya styrelsen omvalde Ingvar Karlsson till vice förbundsordförande.

Nya namn i styrelsen

Flera personer som gjort en mångårig insats för Demensförbundet hade av sagt sig omval. 9 nya ledamöter och

suppleanter valdes in. På sid 8 – 9 återfinns en komplett lista över de valda ledamöterna.

Mötesförhandlingarna leddes av Kerstin Åslund och Per-Olof Sollerman. Eivor Näslund berättade om de gångna årens verksamhet, om kampen för bidrag till verksamheten. Det var tack vare stöd från dåvarande statsrådet Bengt Lindqvist som Demensförbundet fick del av det statliga stödet till handikapporganisationer.

Förbundsmöte i enighetens tecken

Vid genomgången av årsberättelserna liksom vid Eivor Näslunds presentation av handlingsprogrammet var det bestående intrycket att föreningar och förbund gick i takt med varandra och att förbundsstyrelsen hade föreningarnas stöd i sitt agerande.

Förbundets årsberättelser för 1994, 1995 och 1996 godkändes liksom årsberättelserna för stiftelsen Demensfonden för år 1995 och 1996.

Revisorernas berättelser förelåg för samma år. Förbundsmötet fastställde resultat- och balansräkningar samt beviljade styrelsen ansvarsfrihet för de nämnda åren.

Förbundets olika aktiviteter presenterades i muntlig och skriftlig form. Ingvar Karlsson berättade om nya läkemedel. Det finns nu nya läkemedel som kan förbättra funktioner hos personer med demens. Inom en snar framtid kan vi hoppas på läkemedel som också kan bromsa sjukdomsförloppet.

Eivor Näslund åskådliggjorde det nya handlingsprogrammet med hjälp av pusselbitar. Sten-Sture Lidén berättade om internationellt samarbete, där det nordiska samarbetet prioriterades.

□ I vimlet: Ann-Katrine Karlsson, Katrineholmsföreningen och Hans Zetterqvist, Linköpingsföreningen i samspråk.

FÖRBUNDSMÖTET

Tommy Jonsson presenterade anhörigstödprojektet. Projektet genomförs dels i Göteborg, dels i Norrlands inland. Karlsborgs kommun medverkar också i projektet. Bl a ingår en förstärkning av förbundets rådgivning med Stina-Clara Hjulström på riksnivå och Agneta Berglöw i Göteborg.

Erik Näslund talade om ny lagstiftning inom socialtjänsten. Ulla-Lena Wistberg presenterade REDA-projektet "Leva i trygghet – rehabilitering av dementa". Projektet är ett samarbetsprojekt, där förutom Demensförbundet, kommunerna Boden, Gävle och Ulricehamn ingår. Ulla-Lena uttryckte sin glädje över det positiva gensvar hon mött i kommunerna.

Stort intresse för organisationsutvecklingsprojektet

Yvonne Jansson berättade om vad som genomförts och vad som planeras. Projektet har bl a finansierat telefonrådgivningen i Malmö och den nya anhängboken. Ett utbildningsmaterial har tagits fram av Tommy Jonsson som kan användas av föreningarna.

På initiativ av Per-Olof Sollerman, Borlänge diskuterades terminologi. Alla var överens om att uttryck som senil och åldersdement bör motarbetas och ersättas av begrepp som demenssjuk och demenshandikappad.

Vi måste synas utåt

I diskussionerna underströks vikten av att Demensförbundet syns utåt. Vi bör vara öppna för aktiviteter liknande demensåret 1994.

Den nya anhängboken var efterlängad. Intresset för boken var stort. Man tycker att det är viktigt att förbundet har ett bra informationsmaterial.

Brita Wolff, ordförande i Uppsala-föreningen föreslog att förbundet skall

utarbete en skrift om kostens betydelse vid demenssjukdom. Förslaget skall diskuteras i styrelsen.

Motionsbehandling

5 motioner hade lämnats. I en motion av Helny Nordmark och Växjöföreningen underströks vikten av samarbete med andra organisationer. Förbundsmötet konstaterade att det är självklart att Demensförbundet samarbetar med andra organisationer som verkar för bättre stöd för demenshandikappade och deras anhöriga.

Allan Wennberg och Göteborgsföreningen tog upp utgivningstiderna för Demensforum och önskade mer fasta tider. Förbundsmötet överlämnade åt den nya styrelsen att undersöka om det är praktiskt möjligt att söka genomföra att tidningen kommer på bestämda dagar.

Två motioner av Allan Wennberg handlade om principerna för fördelning av medel ur Demensförbundets fonder. Från styrelsen lämnades en redogörelse över hur fonderna fungerade och hanterades. Förbundsmötet ansåg att motionerna var besvarade med denna redogörelse.

En femte motion av Allan Wennberg handlade om organisationen av Demensförbundet och att man borde införa en regional organisationsstruktur. Förbundsmötet ansåg att frågan om regional förankring är viktig och ökar när organisationen växer. Frågan har diskuterats tidigare och exempelvis länsförbund har varit föreslagna. Styrelsen bör ytterligare diskutera denna fråga.

Medlemsavgifter och prenumerationer

Förbundsmötet beslöt att från 1 januari 1998 skall medlemsavgifterna för medlemmar direktanslutna till förbundet vara 120 kr. Samma pris gäller

för prenumeration på Demensforum. Föreningarnas avgift till förbundet, 20 kr per medlem är oförändrad.

Avtackning

Vid middagen fredagen den 22 hyllades Eivor för hennes stora insatser till gagn för de demenssjuka. Ett varmt tack riktades också till de ledamöter och suppleanter som lämnat styrelsen. Följande personer lämnade styrelsen: Ethel Anderstedt, Västerås, Alice Bengtsson, Varberg, Gunnar Carlgren, Linköping, Inga-Karin Ericsson, Varberg, Gunborg Hjerpe, Falköping, Eina Holmlund, Örnsköldsvik, Monica Lindström, Stockholm, Gunn Ydrevall Stockholm.

För Stockholms- resp Västeråsföreningen blev det något av ett vaktombyte i förbundsstyrelsen. Stockholmsföreningens förra ordförande Gunn Ydrevall ersattes av föreningens nya ordförande Ulla Bager-Sjögren. Västeråsföreningens förra ordföranden Ethel Anderstedt ersattes av den nya ordföranden Gun Karlsson.

Kerstin Åslund utsågs till ny kassör efter Monica Lindström. Monica kommer även i fortsättningen att vara anställd som förbundets kamrer.

Eivor Näslund ansvarig för två projekt

Den nya styrelsen beslöt att uppdra åt Eivor Näslund att vara ansvarig för två projekt och slutförandet av dessa. Detta gäller Anhörigstödprojektet och REDA-projektet "Leva i trygghet – rehabilitering av dementa". Eivor har lagt ned mycket arbete på att starta dessa projekt.

Ekonomi

Att genomföra ett förbundsmöte kostar pengar. Från de båda läkemedelsföretagen Pfizer AB och Hoechst Marion Roussel hade förbundet fått välkomna bidrag.

Förbundets ordförande
Stina-Clara Hjulström
Glömminge
386 90 Färjestaden

DEN NYA STYRELSEN

Ordinarie ledamöter

Vice ordförande
Ingvar Karlsson
Mölnalds Sjukhus
Psykiatriska kliniken

Personliga suppleanter

Britt-Marie Wennberg
Munkebäcksgatan 42 b
416 54 Göteborg

Sekreterare
Sten-Sture Lidén
Åhusvägen 23
121 51 Johanneshov

Margita Sultàn
Morgonvägen 24
743 32 Storvreta

Kassör
Kerstin Åslund
Solhagavägen 12
163 52 Spånga

Ann-Katrine Karlsson
Fredsgatan 11
640 32 Malmköping

Gunvor Nilsson
Box 51
291 21 Kristianstad

Anne-Marie Nilsson
Kvarnvägen 5
370 30 Rödeby

Tommy Jonsson
Ängesvägen 11
863 35 Sundsbruk

Nils-Erik Qvist
Skomakargatan 14
972 33 Luleå

Ulla-Lena Wistberg
Höjdgatan 16
523 35 Ulricehamn

Inge Dahlenborg
Svedjorna
310 61 Ätran

Ordinarie ledamöter

Ulla Bager-Sjögren
(Mårdv. 6, 167 36 Bromma)
Surbrunnsgatan 8
114 21 Stockholm

Barbro Sköld
Solstigen 3
142 52 Skogås

Gilbert Fernström
Skräddargatan 22
813 31 Hofors

Kjell Löfroth
Fältjägarvägen 8
931 44 Skellefteå

Ingvar Hedenby
Fajansvägen 43
238 Oxie

Per-Olof Sollerman
Bonsåkersgatan 3A
784 73 Borlänge

Margareta Magnusson
P1 1299
430 30 Frillesås

Gun Karlsson
Stålverksgatan 108
724 77 Västerås

Arbetsutskott

Stina-Clara Hjulström

Ingvar Karlsson, Sten-Sture Lidén,

Ulla Bager-Sjögren, Tommy Jonsson, Kerstin Åslund.

Revisorer

Arne Borg
Ringvägen 9 A
118 23 Stockholm

Inga Lindmark
Pärörögsgången 239
135 33 Tyresö

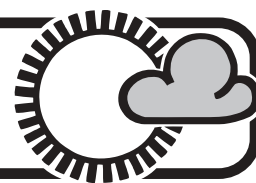
Revisorssuppleanter

Christina Becker
Pudelgränd 38
128 62 Sköndal

Pär Rahmström
Hornsgatan 29 C
118 49 Stockholm

Från våra föreningar

NÄR BLÅMESEN KOM TILL GÖTEBORG

Under handikappmässan "Leva och fungera" på Svenska Mässan i Göteborg 13-15 maj presenterade Göteborgsföreningen och andra västsvenska föreningar sin verksamhet i en välbesökt monter.

Ett "träd" med blåmesar väckte stor och uppskattande uppmärksamhet. Trädet var av göteborgsföreningens egen tillverkning. Föreningarnas informationsfoldrar gick åt till sista blad.

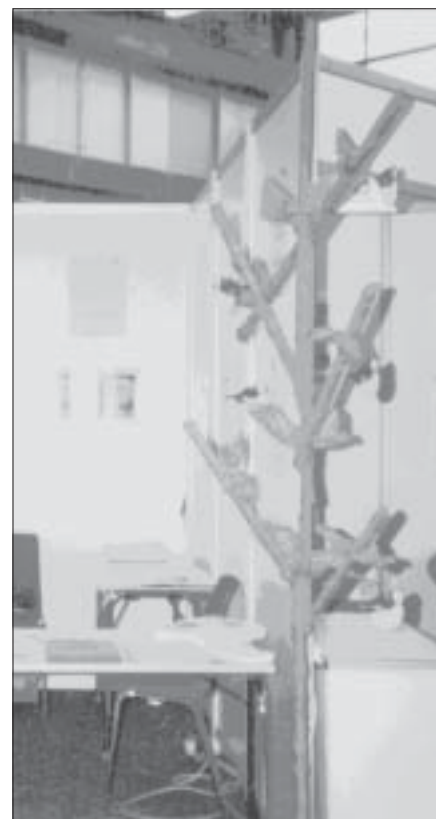
Många frågade om demens och föreningarnas verksamhet, även frågor om vård och omsorgsfrågor duggade tätt. Montern rönt en glädjande uppmärksamhet från den yngre generationen som visade ett verkligt engagemang i dessa frågor.

I samarbete med Studieförbundet Vuxenskolan hade Partilleföreningen tagit fram en T-tröja med texten: "Fråga mig om Demensförbundet". Den tröjan bar besättningen i montrarna.

Mässan som invigdes av Anna-Greta Leijon samlade mer än 5 000 besökare.

Vi gratulerar Göteborgsföreningens ordförande Britt-Marie Wennberg, som fyllde 60 år i somras. Göteborgsföreningen firar 10-årsjubileum den 25 oktober, man planerar för fullt för detta.

En mer utförlig rapport finns från diskussionerna i Reykjavik. Den som vill läsa den kan kontakta Demensförbundet som också kan förmedla adresser.

□ "Blåmesträdet" vid montern på mässan i Göteborg.

Det nordiska samarbetsmötet i Reykjavik 24 – 26 april

För femte året i rad träffades representanter från demens/alzheimerförbunden i de nordiska länderna i Reykjavik.

Ordföranden i det isländska förbundet Félag adstandenda alzheimer-sjúklinga Maria Jónsdóttir och hennes medarbetare hade lagt ned ett omfattande arbete på förberedelserna och kunde erbjuda ett späckat program med intressanta diskussioner och föreläsningar samt studiebesök på ett gruppboende och ett sjukhem.

Sten-Sture Lidén hade fått förtroendet att leda och förbereda en diskussion om de nordiska föreningarnas intressepolitiska arbete. I diskussionen ingick en genomgång av FNs

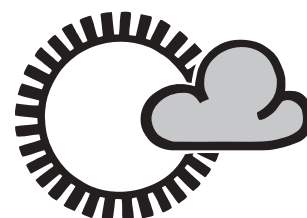
standardregler om delaktighet och jämlikhet för människor med funktionsnedsättning och de nordiska ländernas syn på dessa regler. Problemen är ganska lika i de nordiska länderna.

De olika länderna rapporterade om sina aktiviteter och delade ut ett omfattande informationsmaterial.

Eivor Näslund presenterade Demensförbundets handlingsprogram.

Nästa samarbetsmöte blir på Åland

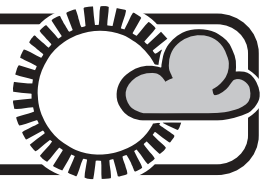
Nästa samarbetsmöte blir på Åland nästa år. En särskild arbetsgrupp tillsattes för att utarbeta förslag om att genomföra en nordisk dag för demenssjuka och deras anhöriga, med likformiga aktiviteter i de olika länderna.

Ge ett bidrag till:
Demensförbundets
Utvecklingsfond

Pg 25 92 53-3

Från våra föreningar

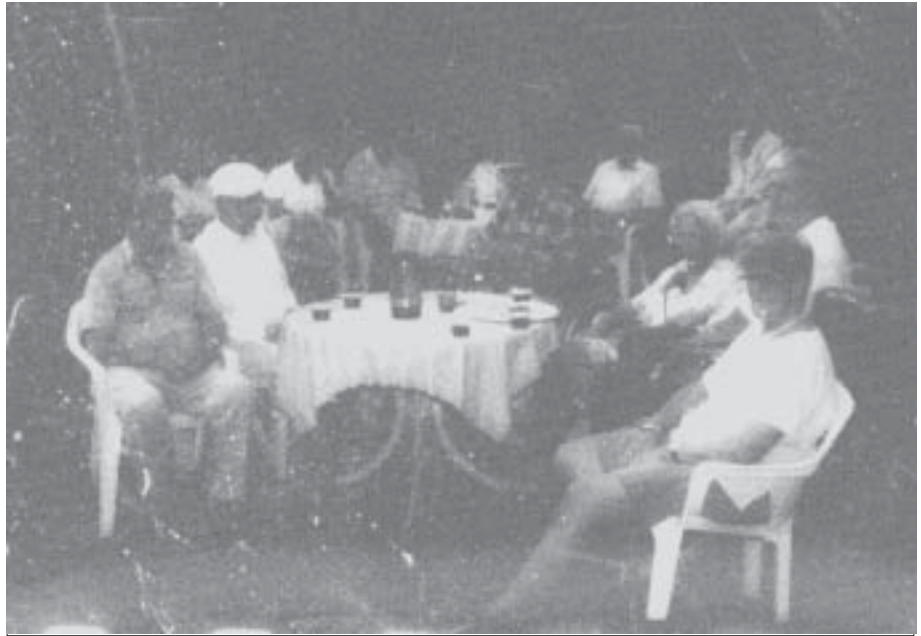
Rankhyttan, en oas för anhöriga

Från Per-Olof Sollerman, ordförande i Borlänge-föreningen, har vi fått en rapport om ett unikt projekt. Här återges ett utdrag ur rapporten:

”I Borlänge har vård- och omsorgskansliet själva upptäckt att anhörigstöd är en tillgång för sparåtgärder, hur underligt det än låter. I ett ”korridorssnack” föddes idén att anhöriga borde få någon form av semester. Detta förankrades i omsorgsnämnden som i intimt samarbete med Borlänge Demensförening utarbetade planerna på hur detta delikata problem skulle lösas. En kursgård blev det slutliga alternativet till rekreation och avkoppling. ABF:s kursgård Rankhyttan belägen ca 2 mil utanför Borlänge skulle öppna sina portar för våra demenshandikappade och deras anhöriga.

Ekonomiskt blev det en gynnsam överenskommelse mellan kommun och ABF. Ett föreningsbidrag till Borlänge-föreningen av betydande storlek beviljades och omsorgsnämnden fick fria händer att täcka upp resterande utgifter. Med till Rankhyttan flyttade demenssköterskan som under hela augusti hade sin tjänstgöringsplats på ort och ställe. Personal till våra gäster plockades från våra dagcenter och gruppboenden, kökspersonal ingick i överenskommelsen med ABF. Färdtjänsten utökade sitt operationsområde till angränsande kommun.

Kostnaden för våra gäster baserades på de kostnader man har vid avlastning, semestern kunde börja. Med facit i hand kan vi konstatera att över femtio gäster utnyttjade möjligheten till avkoppling under en fyraveckorsperiod och det visade sig att succén var ett faktum.

□ *Gäster och värdinnor samlade i trädgården för att underhållas av spelmanlaget Torsångarna som gästade Rankhyttan två ggr i veckan. Det kulturella utbudet var brett och mycket uppskattat bland gästerna.*

Foto: Jan Lindquist, Tidningen Vård och Omsorg.

Jag vill uppmana föreningarna att utmana vård- och omsorgen i resp kommun att följa Borlängemodellen. Därför att i slutändan är det en besparing. Från ”ax till limpa” kan nämnas att från idé till att beslut fattades tog det 14 dagar. Redan nu planeras en uppföljning till kommande år och då med

en utökning av semesterperioden varför våra anhöriga med tillförsikt kan se fram emot kommande sommar. Jag vill i samband med denna redogörelse ge omsorgsnämnden i Borlänge en eloge samt ett varmt tack för all den hjälp våra anhöriga får trots knappa resurser

Uppsala

Uppsala kommun stödjer anhörigrupper

Uppsala Demensförening har fått ett anslag på 22 000 kr från kommunstyrelsen i Uppsala för att föreningen skall kunna starta samtalscirklar för anhöriga i höst. Föreningen tycker att kommunen är värdberöm för att man förstått hur viktigt det är att stödja anhöriga. Detta ligger också i linje med de ändringarna i Socialtjänstlagen

Emmaboda

Hur blir anhöriga, personal och demenssjuka ett bra team där alla parter är nöjda?

Kring detta tema anordnar Emmaboda Demensförening en paneldebatt den 23 oktober med deltagande av politiker, vårdpersonal och anhöriga. Flera experter är inbjudna. Systerföreningarna i Kalmar Län är också inbjudna.

Bättre än silverskedar.

Den värld vi lämnar över åt barn och barnbarn tycks väl inte bli som vi hoppades. Det är en hård och osäker värld, där den trygghet samhället kan erbjuda blir alltmer osäker. Så när barnen skall sätta bo, skaffa lägenhet eller hus eller utbilda eller omskola sig, då är ett litet kapital bra mycket bättre än silverskedar.

Har du möjlighet, är det klokt att börja bygga upp ett litet kapital åt barn eller barnbarn.

Ökade möjligheter. Att börja spara åt barn och barnbarn i Humanfonden är ett sätt att trygga deras möjligheter. Enklast bygger du upp ett kapital genom Bancos automatiska månadssparande, för det är de regelbundna insättningarna som ger resultat.

En månatlig insättning på 200 kronor i 20 år, kan med en genomsnittlig tillväxt på 10% per år skapa en tillväxt till 143 000 kronor före avgifter, utdelning och skatt.

Tre stora fördelar. För det första har Humanfonden från starten i juni 1990 till sista december 1996 tillhört de allra bästa allemansfonderna. Under perioden 1992–1996 har fonden haft en värdetillväxt på hela 311%! 1 000 kronor insatt i januari 1992 hade vuxit till 4 110 kronor till och med december 1996. Och detta trots att de anslutna ideella organisationerna fått stöd varje år.

Både Månadens Affärer, januari 1996 och Aktiespararen, februari 1996 rankade Humanfonden som bästa allemansfond.

För det andra får Riksförbundet för Dementas Rättigheter varje år 2% av spararens kapital om du stöder oss. För det tredje avstår Humanfonden från att investera i vapen-, alkohol- och tobaksindustri. Fondens etiska placeringsregler kan du beställa hos Banco.

Det är lätt att börja spara i Humanfonden. Skicka bara in kupongen så får du ansökningshandlingar på posten. Eller ring Bancos kundtjänst på telefon 020-23 53 00.

Jag vill gärna ha ansökningshandlingar för att öppna konto i Bancos Humanfond och samtidigt stödja Riksförbundet för Dementas Rättigheter.

NAMN

GATUADRESS

POSTNUMMER POSTADRESS

Lägg kupongen i ett kuvert, adresserat till Banco Fonder, 110 03 Stockholm. Skriv "Frisvar" på kuvertet, så behövs inget frimärke.

BANCOS ♥ HUMANFOND

i samarbete med Riksförbundet för Dementas Rättigheter

Forskningsarbete gav resultat:

Nytt läkemedel för alzheimerpatienter

– ENTABLETTAS EN GÅNG OM DAGEN

Läkemedlet Aricept har redan använts av nära 200.000 patienter i världen och resultaten är goda. Sverige är bland de första länderna i Europa där medicinen blir tillgänglig.

Det är genom forskningsallians mellan det japanska företaget Esai och läkemedelsföretaget Pfizer som Aricept utvecklats.

Vilka är då fördelarna med det nya läkemedlet?

Viveka Åberg, Pfizers medicinska chef i Sverige, hänvisar till de studier som gjorts med patienter som använt Aricept.

– Vi ser att läkemedlet både förbättrar förmågan att klara av vardagliga sysslor som egen hygien och ökar förmågan att kommunicera med omgivningen (förbättrad kognitiv funktion). Därtill kommer att de biverkningar som rapporterats är relativt få och milda.

Viveka Åberg understryker dock att det handlar om ett receptbelagt läkemedel och att det alltid är den behandlande doktorn som tillsammans med patienten avgör vilken form av terapi som är bäst för patienten.

Aricept, med substansnamnet donepezil, påverkar en specifik substans som kallas acetylcolin som i sin tur aktiverar nerv- och muskelimpulser, som vanligtvis är nedsatta hos Alzheimerpatienter.

Tas en gång om dagen

När det gäller Aricept ligger Pfizer nu i startgroparna för att informera den svenska läkarkåren om den nya medicinen.

– Jag är helt övertygad om att Aricept, tillsammans med traditionell omvårdnad och det viktiga anhörigstödet, kan ge demenspatienterna både ett rikare

och mer värdigt liv, säger Viveka Åberg och

fortsätter:

– Förutom Aricepts rent medicinska fördelar tror jag att den praktiska hanteringen, en tablett om 5 eller 10 mg per dag, kan innebära att doktors ordination blir enklare att följa.

I år investerar Pfizer motsvarande cirka 16 miljarder kronor i forskning och utveckling för att få fram nya och effektiva läkemedel. En summa som är jämförbar med notan för hela den svenska läkemedelsmarknaden 1996.

Klas Rosell

Lättare ge rätt medicin?

Stor internationell studie kartlägger blodtryckssänkande mediciner

– 18 000 patienter i Skandinavien, Storbritannien och Irland undersöks. Studien som heter ASCOT, Anglo-Scandinavian Cardiac Outcomes Trial, kommer att pågå i ca fem år.

Studien jämför effekterna av nyare behandling, som kalciumantagonister, gentemot äldre behandling, som betablockerare och diuretika. Målsättningen är att jämföra de långsiktiga effekterna av dessa behandlingar på dödliga och icke-

dödliga hjärtinfarkter.

Docent Björn Dahlöf, Göteborgs Universitet och en av de huvudansvariga för studien, säger:

– Det finns vissa riktlinjer som hjälper läkarna att skriva ut rätt medicin till sina patienter, men dessa är be-

gränsade då det saknas utförliga dokument vad gäller effekterna av de nyare medicinerna. Genom att vidareutveckla de undersökningar som finns kommer ASCOT-studien att kunna ge ett svar på den här frågan.

Han tillägger.

– Studien är unik på så vis att den jämför och utvärderar kombinationer av blodtryckssänkande behandling, samt även uppskattar värdet av att sänka blodfetthalten i blodet.

Informationstjänsten för ASCOT, telefon 08-663 11 00

BYSTUGANS DAGVERKSAMHET

Bystugan är namnet på en dagverksamhet för demenssjuka i Skärholmens närområde. Till Bystugan kommer gästerna två till fem dagar i veckan. Till varje gäst utser vi en kontaktperson som ska tillvarata gästernas speciella intressen.

Målsättningen är att bryta ensamhet och ge möjlighet till nya kontakter, samtidigt som chanserna ökar att kunna bo kvar i sin invanda hemmiljö så länge som möjligt. Majvor och Eva som arbetat många år med dementa personer har ofta konstaterat hur våra gäster "blommat upp" och blivit piggare och gladare och mera utåtriktade genom kontakten med andra, allt eftersom tiden gått.

För att komma till Bystugan på morgnarna får de flesta hjälp av hemtjänstpersonalen som också ser till att medicindosetterna kommer med. Sedan ombesörjer vår undersköterska Solveig att medicinerna tas i rätt tid och enligt ordinationen. Man kan också få hjälp med ögondroppar osv.

Verksamheten är också tänkt som avlastning och stöd åt anhöriga och andra närstående personer. "Att kunna gå till affären och handla utan hjärtat i halsgropen för vad som kan hända därhemma är värt mycket" som en anhörig uttrycker det. En annan anhörig är glad att kunna ägna tid åt sina egna intressen medan maken är i "goda händer" på Bystugan. Kontakten med anhöriga är viktig för oss som jobbar på Bystugan både vad gäller åsikter om många praktiska saker och för att vi ska få kunskap om hur vi på bästa sätt ska kunna hjälpa de äldre. Vi anordnar anhörigträffar ett par gånger om året då vi inbjuder någon föreläsare i "ämnet"

Måltiderna räknas till en av de viktigaste aktiveringsstunderna. Vi äter alltid tillsammans vilket också ökar aptiten och bidrar till det allmänna välbefinnandet. En annan aktivitet som kommer högt på listan är sång och musik. Har man svårt att hitta de rätta orden när man talar, sitter de gamla kända sångtexterna från barn- och ungdomsåren kvar i minnet. Vi sjunger och spelar mycket på Bystu-

gan. Vi har en stunds gymnastik varje dag och vi spelar Bingo, som de flesta är roade av, promenerar när vädret så tillåter eller vi bara umgås och pratar om "väder och vind". Vi har iordningställt en vävstuga och en bagarbod för den som vill syssla med dessa ting.

Bystugan har öppet måndag till fredag mellan klockan 9.00-15.00. SAM-trans ombesörjer transporterna av gästerna till och från Bystugan. Vår chaufför Bengt hämtar och lämnar vid bostadsadressen. Resorna bekostas av Bystugan.

□ Information om Bystugans verksamhet lämnas av Solveig Cederwall, hemvårdschef telefon. 08-508 24 608.

□ Eva spelar ordbingo med några gäster.

Ny videofilm

NYBROMODELLEN del 2

– en möjlighet för anhöriga till dementa –

En ny video har kommit ut om Nybromodellen, ett samarbetsprojekt mellan Primärvården i Kalmar Läns Landsting och Nybro kommun. Projektet har pågått sedan 1989 och omfattat inventering, utredning, diagnos, behandling och boende för dementa inom Nybro kommun.

Filmen handlar om anhöriga till demenssjuka och de livskriser de utsätts för. Den handlar framför allt om hur man på ett effektivt -men varmt och mänskligt sätt- tacklar problemen genom ett intimt samarbete mellan sjukvård, socialvård, socialtjänst och själavårdande verksamhet. Filmen visar på, att det trots ekonomiska pro-

blem finns bra exempel på hur god äldreomsorg till sjuka och anhöriga kan ges.

Filmen är producerad av Rolf Nilsson och Lennart Rudström och har en speltid på ca 24 min. Vid frågor angående filmen eller NybroModellen kontakta gärna områdeschef Cristina Johnsson, telefon. 0481-451 13 eller Hemtjänstassistent Inger Kvillner, telefon 0481-450 35. Filmen kan även beställas via ovanstående telefonnummer.

Konferens i Falun

Syftet med konferensen som äger rum den 9 oktober, är att rikta fokus på Alzheimers sjukdom i yrkesverksam ålder genom:

- * att informera om tidiga symptom, möjlighet till utredning, diagnos, medicinering och övriga åtgärder som kan vara aktuella.
- * att förmedla en upplevelse av och kunskap om hur det är att ha och leva med tidig Alzheimer
- * att informera om insatser och ev hjälpmedel som kan reducera sjukdomens konsekvenser.

Personer som drabbats av tidig Alzheimer sjukdom har framfört önskemål om att även uppmärksamma denna grupp med deras arbets- och livssituation. De anser att mycket lidande skulle kunna undvikas både för den sjuke, anhöriga och arbetskamrater om tidiga symptom uppmärksammades och utreddes, för att ge möjlighet till diagnos och adekvata insatser.

Idag kan viss behandling erbjudas. Forskningen inom området är intensiv och med all sannolikhet kommer behandlingsmöjligheterna att öka.

Nyhet Påbyggnadsutbildning i Halmstad

Omvårdnad, omsorger och LSS-insatser inom hälso- och sjukvård samt socialtjänst

Utbildningstid: 810 timmar, 2 terminer

Inträdeskrav:

1. fullföljd gymnasieutbildning på Omvårdnadsprogrammet eller annan motsvarande utbildning
2. 1 års yrkeserfarenhet från omvårdnad eller social omsorg.
Efter varje kurs sätts betyg: Icke godkänd, godkänd, väl godkänd.

Första terminen läser alla gemensamma kurser:

Kommunikation, Ekonomi och organisation, Internationalisering- Europa regioner att leva i, Fothälsovård ur ett hälsoperspektiv, Hälsa-kost och miljö Demenser och demensliktillstånd, Etik inom omvårdnad och omsorg Palliativ vård, Sår-sårsläkning och Munhälsovård.

Andra terminen Man kan välja tre olika alternativa kurser på 330 timmar:

1. Omvårdnad och omsorg vid demenssjukdomar,
2. Psykiatrisk omvårdnad och omsorg,
3. Stöd, service och omvårdnad för LSS och LASS personkrets

För vidare information om utbildningen kontakta Södra Vårdskolan, Nymansgatan 17, 302 33 Halmstad, telefon. 035-13 44 00, fax 035-13 44 97.

Därför är det av stor vikt med tidig diagnos.

Konferensen vänder sig i första hand till läkare, sjuksköterskor, olika hand-

läggare, politiker. Konferensen genomförs av Falu Demensförening, NBV Dalarna, läkemedelsföretaget Astra och Öppna demensteamet Ger/Rehab, Falu lasarett.

Förbundsnytt

Nya föreningar

Säter

Karin Lindberg, Alvägen 5,
783 32 Säter, 0225-515 91

Nordmaling

Anita Åström, Timotejvägen 33,
914 33 Nordmaling, 0930-104 04

Ny kontaktperson

Hörby

Pär-Henry Ekberg
Gullregnsgård, Råbygatan 41,
242 34 Hörby, 0415-183 70

Ändringar

Täby

ny ordförande Gunnar Schäder,
Kometvägen 1, 6 tr., 183 33 Täby,
08-768 42 44

Kalmar

ny kontaktperson
Stina-Clara Hjulström, Glömminge,
386 90 Färjestaden, 0485-372 40

Ale

ny adr. Sveagatan 29, 413 14 Göteborg

Visby

ny ordf. Irene Lavergren, Kampanje-
gatan 9, 621 54 Visby, 0498-27 73 86

Avesta

Susanne Bortas från kontaktperson till
ordförande

Kungsbacka-Varberg-Falken- berg

ny ordf. Alice Bengtsson, Fågelväg. 8,
432 35 Varberg, 0340-61 17 39

Motala

ny adress Nygatan 51, 4 tr. 602 34
Norrköping

Nybro

ny kontaktperson Viola Fransson
Smålandsgatan 23 E, 382 31 Nybro

Uddevalla

ny adr. Åsen 35 ändras till Pl 41565

Mora-Orsa

ny ordf. Karin Thoms, Mickelväl 3881,
794 93 Orsa, 0250-522 80

Alzheimerdagen

– en manifestation för alla demenssjuka i världen –

Den 21 september på den internationella Alzheimerdagen framhöll vi från Demensförbundet vår nya utökade upplaga av "Anhörigboken", en bok om information och praktiska råd, och vår nya lilla skrift "När glädjen vänds i nöd", där anhöriga i korta berättelser låter oss alla få ta del av

sina erfarenheter och upplevelser om att vara nära anhörig till en demenssjuk.

Forskning är mycket viktigt för att finna botemedel mot demenssjukdomar, men det är lika viktigt att stödja de sjuka och deras anhöriga *här och nu*.

Bra Dag ger God natt

Dagvårdens betydelse för människor med demens

Pris 60:— (plus porto)

Leva i trygghet - Rapport från LARS-projektet

Långvarigt sjuka. Pris 60:— (plus porto)

Att handleda inom demensvården

Pris 80:- (plus porto)

När glädjen vänds i nöd

Anhöriga berättar om sin situation. Pris 40:— (plus porto)

Riktlinjer gällande gruppboende

Pris 50:— (plus porto)

Anhörigboken

Ny utökad upplaga -97. Pris 60:— (plus porto)

Demenssjukdomen

Pris 60:— (plus porto)

Det lönar sig att stödja anhöriga

Skräddarsytt AnhörigStöd

Pris 60:— (plus porto)

DemensForum

Prenumeration på förbundets tidning 4 nummer/år

Pris 100:— (inklusive porto)

Förbundets kansli finns på Drakenbergsgatan 13 nb, 117 41 Stockholm T-bana Hornstull.

Tel 08-658 52 22, fax 08-658 60 68. Postgiro 259253-3.

Ordförande Stina-Clara Hjulström Förbundssekreterare Sten-Sture Lidén

Kanslist Monica Lindström Informationsassistent Yvonne Jansson.